

ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ด้าน ทักษะ ของ นักเรียน ประถมศึกษา ปีที่ 6
ใน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด สำนักงาน คณะ กรรมการ
การ ประถมศึกษา แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

นาง สุตารัตน์ สุขเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-877-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 974 6358

KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES CONCERNING DENTAL HEALTH OF
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS, IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION, BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Sudarat Sookcharaen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Health Education

Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-877-4

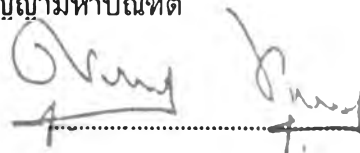
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

โดย นาง สุดารัตน์ สุขเจริญ

ภาควิชา พลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์สิริ กาญจนวาสี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

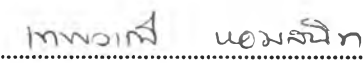

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจัน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวณี หอมสนิท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุภารัตน์ สุขเจริญ : ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร (KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES CONCERNING DENTAL HEALTH OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS, IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ, 171 หน้า ISBN 974-635-877-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ และขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา 16 โรงเรียน จำนวน 450 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 226 คน นักเรียนหญิง 224 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานครขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมา 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า "ที" (t-test) ค่า "เอฟ" (F-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความรู้ในระดับที่ต้องปรับปรุง เช่น ในข้อการแปรงฟันที่สามารถป้องกันฟันผุได้ดีที่สุด และอายุการขึ้นของฟัน นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้ด้านทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้ด้านทันตสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีทัศนคติในระดับที่ต้องปรับปรุง เช่น ในข้อเมื่ออายุมากขึ้นหรือวัยชรา ฟันก็จะหลุดไปตามธรรมชาติ และสาเหตุการเกิดโรคฟันผุ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติด้านทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนคติด้านทันตสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง เช่น ในข้อ การแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน และการใช้ไหมขัดฟัน นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C841973 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES / DENTAL HEALTH / ELEMENTARY SCHOOLS

SUDARAT SOOKCHARAEN : KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES CONCERNING DENTAL HEALTH OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS, IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. TIPSIRI KANJANAWASEE, Ed.D 171 pp.

ISBN 974-635-877-4

The purposes of this research were to study and to compare the knowledge, attitudes and practices concerning dental health of Prathom Suksa Six students, in elementary schools under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Bangkok Metropolis. The independent variables were genders and school sizes. A population of 450 students, 226 boys and 224 girls in Prothom Suksa Six from 16 primary schools under the Jurisdiction of the National Primary Education Commission, Bangkok Metropolis were randomly sampled. Students were asked to respond to the questionnaires devised by the researcher. All or 100 percent of the questionnaires were returned and then analyzed in terms of percentages, means and standard deviations. A t-test was applied to determine the significant differences. One-way analysis of Variance and the Scheffe's method were also employed to determine the significant differences at the .05 level.

The findings were as follows:

1. The students' knowledge concerning dental health were found in the fairly good level. Although, it was found that students should improve in many areas such as more effective brushing techniques in the prevention of dental caries and teething age. There were statistical significant differences at the .05 level regarding students' knowledge between male and female students, but there were no statistical significant differences at the .05 level among large, medium and small sized schools.

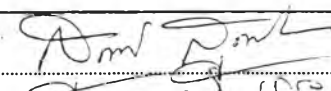
2. The students' attitudes concerning dental health were in the good level, but it was found that students should improve in many areas such as the mis-conception that teeth will fall out naturally due to old age no matter how much care is taken and the causes of dental caries. There were statistical significant differences of students' attitudes at the .05 level between male and female students, but there were no statistical significant differences of students' attitudes at the .05 level among large, medium and small sized schools.

3. The majority of students' dental health practices were at the fairly good level. Although, there are many areas that need improvement such as brushing teeth after lunch time and using dental floss. There were statistical significant differences of students' practices at the .05 level between male and female students, but there were no statistical significant differences at the .05 level among large, medium and small sized schools.

ภาควิชา.....พลศึกษา.....

สาขาวิชา.....สุขศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาให้ความช่วยเหลือตรวจสอบ ให้คำแนะนำปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบของพระคุณบิดา-มารดาเป็นอย่างสูงที่ได้ให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณครอบครัวบุญมาทัน พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน อาจารย์แขก-อาจารย์ประสาร มูลเดช ที่ช่วยให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณคุณชำนานู - ด.ญ.ฉัตรสุดา - ด.ญ.พาฝัน - ด.ญ.นันทิตา สุขเจริญ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
บทที่	
1 บทนำ	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
- ขอบเขตของการวิจัย	6
- ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	7
- ข้อจำกัดของการวิจัย	7
- คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	7
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
- การวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ	29
- การวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
- ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	41
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
- วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
- การวิเคราะห์ข้อมูล	47
- สถิติที่ใช้ในการวิจัย	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
- สรุปผลการวิจัย	89
- อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	103
- ข้อเสนอแนะ	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	119
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	128
ภาคผนวก ข. จดหมายขอความร่วมมือ	130
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	136
ภาคผนวก ง. รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย	150
ภาคผนวก จ. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	153
ภาคผนวก ฉ. การวิเคราะห์แบบสอบถามความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ด้านทันตสุขภาพ	159
ภาคผนวก ช. โครงการส่งเสริมทันตสุขภาพและโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา	161
ประวัติผู้วิจัย	171

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสู่มตัวอย่างประชากร	43
2	จำนวนความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	51
3	จำนวนและค่าร้อยละของระดับคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร จำแนก ตามเพศ	54
4	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “ที” ความรู้ด้าน ทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	56
5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของความรู้ ด้านทัศนสุขภาพจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	59
6	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านทัศนสุขภาพข้อ 5 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	62
7	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านทัศนสุขภาพข้อ 8 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	63
8	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านทัศนสุขภาพข้อ 9 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	64
9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านทัศนสุขภาพข้อ 15 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	65
10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ความรู้ ด้านทัศนสุขภาพตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	66
11	จำนวนและค่าร้อยละของระดับคะแนนทัศนคติด้านทัศนสุขภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	67
12	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “ที” ทัศนคติ ด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรเพศ	69
13	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ทัศนคติ ด้านทัศนสุขภาพตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติด้านทัศนสุขภาพ ข้อ 10 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน	75
15	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติด้านทัศนสุขภาพข้อ 15 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน	76
16	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ที่ทัศนคติด้านทัศนสุขภาพตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน	77
17	จำนวนและค่าร้อยละของระดับคะแนนการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	78
18	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “ที” การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรเพศ	79
19	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน	82
20	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพข้อ 8 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	85
21	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพข้อ 15 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	86
22	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพข้อ 20 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ	87
23	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	88
24	ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของข้อกระทงแบบสอบถามความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	161